

กำเนิดคริสตจักรสามัคคีธรรม(แม่สะลาบ)

จันทร์แรม ชัยศรี

ฝ่ายประวัติศาสตร์ สภาคริสตจักรในประเทศไทย

ในการศึกษาประวัติศาสตร์คริสตจักรบางแห่งแม้ว่ามีอายุไม่กี่ปี แต่หากสืบสาวถึงอดีตจะพบว่ามีกรเริ่มต้นชุมชนแห่งความเชื่อมายาวนานกว่าที่เข้าใจอย่างเช่นคริสตจักรสามัคคีธรรม ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านแม่สะลาบ ต.ชมพู อ.สารภี จ.เชียงใหม่ สังกัดคริสตจักรภาคที่ หนึ่ง เชียงใหม่ ถ้าพูนแม่ฮ่องสอน ซึ่งได้รับการสถาปนาเป็นคริสตจักรเมื่อปี 1975 หากดูวันเวลาที่ได้รับการสถาปนา เป็นคริสตจักรมีอายุเพียง 21 ปีเท่านั้น แต่แท้ที่จริงคริสตจักรสามัคคีธรรมเป็นชุมชนคริสเตียนที่มีผู้รับเชื่อ ร้อยกว่าปีมาแล้ว

โบสถ์หลังแรกของคริสตจักรสามัคคีธรรม

จากการดำรงความเป็นชุมชนคริสเตียนจนถึงปัจจุบันกว่าร้อยปีเช่นนี้ จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจในการศึกษาทางประวัติศาสตร์ไม่น้อย ฝ่ายประวัติศาสตร์สภาคริสตจักรฯ มีโอกาสศึกษาประวัติศาสตร์คริสตจักรสามัคคีธรรม โดยความเห็นพ้องของผู้นำคริสตจักรนี้ซึ่งหวังว่าจะทำให้ผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบการปกครองของคริสตจักรในระดับสูงได้เข้าใจ และรู้ซึ่งถึงลักษณะความเป็นมาของคริสตจักรเพื่อจะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานสำหรับคริสตจักรต่อไป

คริสตจักรสามัคคีธรรมมีจุดกำเนิดมาจากชุมชนคริสเตียนเมื่อปี ค.ศ. 1891 ถ้าหากจะนับชีวิตคริสตจักรสามัคคีธรรมตั้งแต่เริ่มแรกชุมชนจนถึงปีนี้ (ค.ศ. 1996) มีอายุ 105 ปี การกำเนิดชุมชนคริสเตียนบ้านแม่สะลาบ มีลักษณะคล้ายกับการเริ่มแรกของชุมชนคริสเตียนหลายแห่งในภาคเหนือ คือคริสเตียนคนแรกรับเชื่อคริสต์ศาสนา เนื่องจากการเบิ่หนายผีที่มารบกวน การยอมรับคริสต์ศาสนาทำให้ชีวิตเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีและชุมชนคริสเตียนนี้ยังแตกต่างจากชุมชนคริสเตียนอื่น ๆ ประการหนึ่งคือตั้งแต่เริ่มชุมชนคริสเตียนบ้านแม่สะลาบ จนได้รับการสถาปนาเป็นคริสตจักรสามัคคีธรรมชุมชนคริสเตียนแห่งนี้ไม่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหมวดมาก่อนที่จะสถาปนาเป็นคริสตจักร

ประวัติความเป็นมาของชุมชนคริสเตียนแม่สะลาบตามคำบอกเล่าของชาวบ้าน กล่าวว่าเดิมทีก่อนที่ครอบครัวของพ่ออู๋หนานธิ ซึ่งเป็นผู้รับเชื่อเป็นคริสเตียนคนแรกในหมู่บ้านนี้จะย้ายเข้ามาบ้านแม่สะลาบมีคนมาอาศัยอยู่แล้วประมาณ 7 หลังคาเรือน เป็นหมู่บ้านชนบทและมีป่าไม้ต้นไม้เขียวชอุ่มมีลำน้ำไหลผ่านกลางหมู่บ้าน ชื่อว่า “แม่น้ำแม่สะลาบ” เหตุที่เรียกว่า “แม่สะลาบ” เนื่องจากมีต้นสะลาบอยู่กระจัดกระจายไปตามบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ ลักษณะของต้นสะลาบ เป็นพืชล้มลุกมีลำต้นเล็กเป็นหนามสูงประมาณ 1 เมตร ใบย่อยเล็ก คนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านแม่สะลาบ” หมู่บ้านนี้อยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ 18 กิโลเมตร ถนนเข้าสู่หมู่บ้านเป็นทางดินและทางเกวียน เมื่อถึงฤดูฝนการเดินทางลำบาก มีคนเล่ากันว่าที่หมู่บ้านแม่สะลาบมีผีคู่มาก เมื่อใครเจ็บป่วยหรือเป็นไข้ ผู้คนต่างก็เหมาเอาว่าผีทำร้ายทำให้บุคคลผู้นั้นไม่สบาย ต่อมาภายหลังมีผู้คนจากที่อื่น ๆ ย้ายเข้ามาอยู่ในชุมชนแห่งนี้ ไม่ทราบแน่ชัดว่าย้ายมาจากที่ไหนบ้าง ปัจจุบันหมู่บ้านแม่สะลาบนับเป็นชุมชนหนึ่งที่มีการคมนาคมสะดวกสบายมากขึ้น ผู้คนที่อาศัยอยู่ส่วนมากเป็นคนเมือง มีทั้งพี่น้องคริสเตียนและพุทธศาสนิกอยู่ร่วมกัน ในหมู่บ้านมีจำนวนประชากรที่รับเชื่อเป็นคริสเตียนประมาณ 45 หลังคาเรือนชาวบ้านสมัยก่อนมีอาชีพทำไร่ ทำนา และทำสวน

การเกิดชุมชนคริสเตียนแม่สะลาบเริ่มจากชีวิตของพ่ออู๋หนานธิ และแม่อู๋จันทร์ภรรยา (ภายหลังลูกหลานตั้งนามสกุลว่า “ศรีเมือง” แต่งงานปีไหนไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด มีลูกด้วยกันสามคนคือบุตรคนโตชื่อนายตา ศรีเมือง คนที่สองชื่อนางมา กัณฑ์วิ คนสุดท้องชื่อนายแก้ว ศรีเมือง พ่ออู๋หนานธิมีมารดาชื่อแม่เป็ง แต่ไม่มีใครทราบว่าบิดาของพ่ออู๋หนานธิและพ่อแม่ของแม่อู๋จันทร์เป็นใคร เดิมทีพ่ออู๋หนานธิมาจากหมู่บ้านน้ำบ่อหมุดก ตำบลบ้านธิ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พ่ออู๋หนานธิ เคยนับถือพุทธศาสนาและเคยบวชเรียนมาก่อน (คนที่เคยบวชเรียนมาก่อนเมื่อสึกออกมาจึงมีคำนำหน้าว่า “หนาน”) ท่านเคยเป็นคนรับใช้เลี้ยงช้างและดูแลสัตว์ของเจ้าชีวิตอ้าวหรือเจ้ากาว โรส เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ ท่านมีความเชื่อในเรื่องผี จะทำอะไรก็ต้องบูชาผีต้องบอกกล่าวให้ผีเจ้าที่หรือผี

บ้านผีเรือนทราก่อน เหตุที่พ่ออุ้ยหนานธิโยกย้ายจากหมู่บ้านน้ำบ่อหมุดคมมาอยู่ที่บ้านแม่สะลาบ เนื่องจากท่านมองเห็นความอุดมสมบูรณ์ของหมู่บ้านแม่สะลาบ เหมาะแก่การประกอบอาชีพทำนา

หลังจากย้ายเข้ามาอยู่ที่หมู่บ้านแม่สะลาบแล้ว พ่ออุ้ยหนานธิพร้อมด้วยพ่ออุ้ยแสนซึ่งเป็นเพื่อนกัน ได้สร้างวัดแม่สะลาบขึ้น เข้าใจว่าพ่ออุ้ยหนานธิเป็นคนที่มืบทบาทสำคัญในหมู่บ้าน แต่ไม่ทราบแน่ชัดว่า ท่านเป็นผู้นำในการก่อสร้างหรือเป็นเพียงผู้ร่วมในการก่อสร้าง มีคำบอกเล่าต่อมาอีกว่า เมื่อสร้างวัดเสร็จชาวบ้านจะมีพิธีทำบุญฉลองวัดใหม่ พ่ออุ้ยหนานธิซึ่งมีส่วนในการสร้างวัด ได้บอกขอยกบุญกุศลที่ท่านจะได้รับนั้นให้คนอื่น ๆ ที่มาร่วมงานฉลองโดยท่านไม่ขอรับแล้วและในช่วงที่มีการก่อสร้างวัดได้มีศาสนาใหม่เข้ามาประกาศ ท่านจึงเกิดความสนใจในศาสนาใหม่ เข้าใจว่าเหตุที่ท่านสนใจเนื่องจากมีประสบการณ์ไม่ดีกับความเชื่อเดิม จากคำบอกเล่ากล่าวว่า ขณะที่พ่ออุ้ยหนานธิไปนอนเฝ้านาที่ทำอยู่ตอนกลางคืนท่านเชื่อว่าในระหว่างที่ไปนอนที่ทุ่งนามีผีมารบกวน และทำร้ายจนนอนไม่ได้ เป็นเช่นนี้หลายต่อหลายครั้ง ท่านเลยเกิดความเบื่อหน่ายผีแต่ก็ยังไม่ได้ละทิ้งความเชื่อเดิม จนกระทั่งได้เรียนรู้คำสอนของศาสนาใหม่ทำให้ท่านละทิ้งความเชื่อเดิมไป

คำสอนใหม่ที่มาถึงพ่ออุ้ยหนานธินั้นมาจากการประกาศคริสต์ศาสนาในภาคเหนือ เริ่มต้นในเดือนเมษายน ค.ศ. 1867 เมื่อครอบครัวของศาสนาจารย์ดาเนียลแมคกิลวารี พร้อมด้วยนางโซเฟีย บรัดเลย์ แมคกิลวารี หรือ “พ่อครูหลวงแม่ครูหลวง” และบุตร ได้เดินทางมาปักหลักประกาศคริสต์ศาสนาในเมืองเชียงใหม่ การเข้ามาของฝรั่งครั้งนี้เป็นที่แตกตื่นของชาวเมืองไม่น้อย และต่างเห็นเป็นสิ่งประหลาดได้พากันแวะเวียนไปเยี่ยมชมอยู่เสมอ ฝรั่งหรือ “กุลวาทา” ตามคำเรียกขานของชาวเมืองจึงได้ถือโอกาสนี้แจกจ่ายยาควินิน (ยาขาว) และประกาศเรื่องราวคริสต์ศาสนาจากวิธีการนี้มีคนเมืองบางคนให้ความสนใจคริสต์ศาสนาและพูดคุยเรื่องความเชื่อใหม่นี้กับมิชชันนารีด้วยความอยากรู้อยากเห็น

สิ่งสำคัญที่มิชชันนารีได้เริ่มต้นในเมืองเชียงใหม่คือ การจัดตั้งคริสตจักรเพรสไบทีเรียนที่หนึ่ง เชียงใหม่ หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “โบสถ์หลวง” ในเดือนเมษายน ค.ศ.1868 ต่อมาในเดือนมกราคม ค.ศ. 1869 มีคนเมืองรับเชื่อและรับบัพติศมาคนแรกคือหนานอินโต๊ะ เข้าใจว่าเป็นคนบ้านปากกอก อำเภอสารภี ซึ่งภายหลังท่านเป็นผู้นำหรือเป็นเก้าในการตั้งคริสตจักรเบ็ชเลเฮม เมื่อนับจากการประกาศคริสต์ศาสนาตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงเดือนกันยายน ค.ศ. 1869 ได้มีผู้รับบัพติศมาเป็นคริสเตียนจำนวน 7 คน และมีผู้ที่กำลังจะรับบัพติศมาอีกจำนวนหนึ่ง แต่แล้วการเติบโตของคริสเตียนก็ถูกขัดขวางโดยมีการประหารชีวิตคริสเตียน 2 คน คือ น้อยสุนยะ (ในสมัยหลังชาวคริสเตียนเรียกว่าน้อยสุริยะ) กับหนานชัย เมื่อกลางเดือนกันยายน ค.ศ. 1969 ซึ่งมิชชันนารีปักใจว่าเป็นคำสั่งของเจ้ากาวิโรสเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้คริสเตียนหนีกระจัดกระจายไป ได้เกิดความตึงเครียดระหว่างเจ้าเมืองเชียงใหม่กับมิชชันนารี เนื่องจากทางมิชชันนารีได้เรียกร้องเรื่องการประหารชีวิตคริสเตียนไปยังราชสำนักที่กรุงเทพฯ มีการ

เจรจาเพื่อให้เจ้าเมืองยอมรับผิด และเปิดโอกาสในการประกาศศาสนาแก่มิชชันนารี แต่ยังไม่มีความหวัง เหตุการณ์จะดีขึ้น ความตึงเครียดดังกล่าวได้ผ่อนคลายลงเมื่อเจ้ากาวิโรรสถึงแก่พิราลัยในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1870

มิชชันนารีเริ่มฟื้นฟูงานของตนเองขึ้นใหม่ตั้งแต่ปลายปี ค.ศ.1870 การเริ่มงานครั้งนี้เป็นการเริ่มเส้นทางของคริสตศาสนาที่จะแผ่กระจายออกไปสู่ชนบทโดยมีคนพื้นเมืองที่กลับใจรับเชื่อคริสต์ศาสนา ส่วนใหญ่มีถิ่นฐานจากชนบทมารับบัพติศมาเป็นสมาชิกของคริสตจักรในเมืองเชียงใหม่ ซึ่งเป็นคริสตจักรศูนย์กลางของมิชชันฯ แล้วถูกถ่ายเทออกไปเพื่อจัดตั้งคริสตจักรในท้องถิ่นของตนเองจนถึงปี ค.ศ. 1880 มีกลุ่มคริสเตียนจากชนบท 2 กลุ่มที่ถูกถ่ายเทออกไปตั้งคริสตจักรของตนเอง คริสตจักร 1 ใน 2 ที่เกิดขึ้นนี้คือ คริสตจักรเบธเลเฮม

ต้นกำเนิดของคริสตจักรเบธเลเฮมมาจากกลุ่มคริสเตียนในหมู่บ้านสำคัญ 3 แห่งมารวมกัน ไม่ทราบแน่ชัดว่ามาจากหมู่บ้านอะไรบ้าง โดยในวันที่ 4 กรกฎาคม 1880 มีสมาชิกของคริสตจักรที่ 1 เชียงใหม่ 17 คนขอหนังสือโอนเข้าเป็นสมาชิกคริสตจักรใหม่ที่กำลังก่อตั้งใน 17 คนนี้มีหนานอินตะ เป็นผู้นำ ต่อมาในเช้าวันอาทิตย์ที่ 11 กรกฎาคม 1880 ศาสนาจารย์โจนาธาน วิลสัน หรือพ่อครูวิลสัน พร้อมด้วยมิชชันนารีอีก 2 คนได้มาจัดตั้งคริสตจักรใหม่ และได้ไปนอนพักที่บ้านหนานอินตะ มีการสถาปนาคริสตจักรใหม่เรียกชื่อว่า “คริสตจักรเบธเลเฮม” โดยเรียกตามชื่อคริสตจักรเดิมของพ่อครูวิลสันในสหรัฐอเมริกา หนานอินตะได้รับสถาปนาเป็นผู้ปกครองและนอวยวงศ์ลูกเขย ได้รับแต่งตั้งเป็นมัคทายกในวันนั้น

จากคำบอกเล่าเข้าใจว่า คริสต์ศาสนาได้แผ่ขยายจากคริสตจักรเบธเลเฮมเข้าสู่บ้านแม่สะลาบ โดยมีพ่ออู๋หนานริ้วรับเชื่อเป็นคริสเตียนคนแรกที่บ้านแม่สะลาบ เมื่อปี 1891 และเป็นผู้ที่มิชอบบาทในการนำและประกาศคริสต์ศาสนา จนกระทั่งท่านได้เสียชีวิต ในปี ค.ศ. 1912 รวมเวลากว่า 20 ปี ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจในบรรดาลูกหลาน ที่ได้เรียนรู้และเข้าใจถึงบทบาทการนำของพ่ออู๋หนานริ้ว หลังจากที่ท่านรับบัพติศมาท่านก็ปฏิบัติกิจในคริสต์ศาสนาและออกประกาศศาสนาอย่างเคร่งครัด ในการนำชุมชนคริสเตียนท่านได้ชักชวนสมาชิกคริสเตียนแม่สะลาบไปนมัสการที่คริสตจักรเบธเลเฮม หรือเรียกกันติดปากว่า “ไปสุดโสงใต้” เพราะคริสตจักรเบธเลเฮมอยู่ทางทิศใต้บ้านแม่สะลาบ เมื่อเราศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของคริสตจักรสามัคคีธรรม พ่ออู๋หนานริ้ว เป็นต้นกำเนิดการเกิดคริสตจักรแห่งนี้ อย่างแน่นอน

ในช่วงเวลา 22 ปี (ค.ศ.1912-1934) หลังจากการเสียชีวิตของบรรพบุรุษผู้ให้กำเนิดชุมชนคริสเตียนแม่สะลาบ ไม่มีข้อมูลชัดเจนว่ามีกิจกรรมการเคลื่อนไหวในชุมชนเป็นอย่างไรบ้างจนกระทั่งในปี 1934 ได้มีการก่อตั้งสภาคริสตจักรในประเทศไทยหรือสมัยก่อนเรียก “สภาคริสตจักรในสยาม” ซึ่ง

ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการอภิบาลคริสตจักรชนบท รวมทั้งคริสตจักรเบ็ชเลเฮมด้วย โดยมี คริสตจักรภาคเป็นองค์กรที่ปกครองดูแลคริสตจักรชนบทแทนเพรสไบเทอรี (สมัยก่อนเรียกว่าพร้อม ใหญ่เป็นการประชุมของผู้แทนคริสตจักรในเขตภาคเหนือ)

สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 คริสเตียนบ้านแม่สะลาบไม่ได้ไปนมัสการที่คริสตจักรเบ็ชเลเฮม เนื่องจากทางราชการสั่งห้ามไม่ให้มีการชุมนุมกัน ดังนั้นจึงจัดการนมัสการขึ้นที่หมู่บ้านแม่สะลาบและ เวียนกันไปตามบ้านต่าง ๆ หลังจากสงครามเสร็จสิ้นลงคริสเตียนบ้านแม่สะลาบก็กลับไปร่วมนมัสการ ที่คริสตจักรเบ็ชเลเฮมตามเดิม

พอมายังปี 1970 ได้มีการจัดการฟื้นฟูครั้งใหญ่ขึ้นที่คริสตจักรเบ็ชเลเฮมจากนั้นคริสเตียนบ้าน แม่สะลาบได้แยกออกมาตั้งกลุ่มอธิษฐาน โดยจัดขึ้นทุกคืนตลอดระยะเวลา 1 เดือน และหลังจากนั้นได้ ดำเนินกิจกรรมนี้เรื่อยมาภายในสัปดาห์หนึ่งจะจัดการนมัสการกลุ่มอธิษฐานขึ้น 1 คืน โดยมี อาจารย์ ชำนาญ แสงฉาย เป็นผู้ช่วยดูแล (ขณะนั้นท่านเป็นศิษยาภิบาลคริสตจักรเบ็ชเลเฮม) จนมาถึงปี 1975 กลุ่มคริสเตียนบ้านแม่สะลาบ และบ้านริมกวงได้ร่วมกันตั้งเป็นคริสตจักรขึ้นให้ชื่อว่า “คริสตจักร สามัคคีธรรม” ในวันที่ 23 มีนาคม 1975 หลังจากนั้นเป็นต้นมาคริสตจักรได้ดำเนินกิจกรรม โดยมีผู้นำ ผู้ อภิบาล ทั้งคนในชุมชนและนอกชุมชน ซึ่งมีผู้อภิบาลที่มาอยู่ดูแลคริสตจักรทั้งหมด 4 ท่าน คือ อาจารย์ ไพศาล กิตติคุณ ปี 1977-1978 เป็นผู้อภิบาล อาจารย์ณัฐพงษ์ มณีกร ปี 1978-1979 เป็นผู้อภิบาลใน โครงการศิษยาภิบาลอาสาของชมรมคริสเตียนเพื่อการพัฒนา อาจารย์อำนาจ สมบูรณ์ยิ่ง ปี 1979-1990 เป็นศิษยาภิบาลร่วมกันกับคริสตจักรสันติสุข เชียงใหม่ และท่านสุดท้ายอาจารย์อรรถพงษ์ กมลรัตน์ ตั้งแต่ปี 1991-1996 เป็นศิษยาภิบาลเต็มเวลาของคริสตจักร

ภาพชีวิตคริสตจักรของคริสตจักรสามัคคีธรรม ตั้งแต่ต้นจนกระทั่งปัจจุบันคริสตจักรมี ผู้รับผิดชอบดูแลคริสตจักรเรื่อยมา ถึงแม้ว่าศิษยาภิบาลบางท่านจะทำงานและรับผิดชอบดูแลคริสตจักร เพียงแค่บางเวลาเท่านั้นลักษณะการทำงานวิธีการอภิบาลจะแตกต่างกันไปบ้าง แต่ไม่มากนักในช่วงที่ คริสตจักรไม่มีศิษยาภิบาลกิจกรรมความเคลื่อนไหวภายในคริสตจักรก็ดำเนินไปเรื่อย ๆ ไม่มีกิจกรรม ใหม่เกิดขึ้น นอกจากนั้นกิจกรรมบางอย่างที่เคยปฏิบัติมาเงียบหายไป แต่เมื่อคริสตจักรมีศิษยาภิบาล ดูแล ทำให้กิจกรรมของคริสตจักรดำเนินไปได้ดีและต่อเนื่อง มีกิจกรรมใหม่ ๆ เกิดขึ้นสมาชิกให้ความ ร่วมมือในการทำกิจกรรมร่วมกันดี

นอกจากนั้นคริสตจักรยังร่วมรับผิดชอบจุดประกาศที่บ้านธิ ซึ่งแต่เดิมเป็นจุดประกาศของ คริสตจักรเขต 12 ในคริสตจักรภาคที่ 1 จนถึงปี 1986 กลุ่มคริสเตียนบ้านธิได้ตั้งเป็นคริสตจักรชื่อว่า “คริสตจักรสุทธิธรรม” และคริสตจักรสามัคคีธรรมยังรับผิดชอบที่จุดประกาศกัวมิ่ง เดิมทีเป็นของ คริสตจักรเขต 12 เป็นผู้รับผิดชอบเช่นกัน ต่อมาทางเขตเห็นว่าคริสตจักรสามัคคีธรรมสามารถช่วย

รับผิดชอบได้จึงได้มอบจุดประกาศแห่งนี้มาเป็นของคริสตจักรสามัคคีธรรมจุดประกาศอีกแห่งหนึ่งคือ จุดประกาศที่บ้านป่าเปา เป็นจุดประกาศที่คริสตจักรสามัคคีธรรมร่วมรับผิดชอบกับคริสตจักรเขต 12 จะเห็นได้ว่าสิ่งที่สำคัญที่สมาชิกคริสตจักรมีประสบการณ์ร่วมกัน คือการร่วมมือกันในคริสตจักร ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ในการทำพันธกิจด้านต่าง ๆ การให้ความร่วมมือในพันธกิจคริสตจักร โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือในด้านการก่อสร้างพระวิหารหลังใหม่ที่ให้ความพยายามและอดทนมานาน จนกระทั่งสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและมีการเฉลิมฉลองมอบถวายในวันที่ 29 ธันวาคม 1996 นี้

ถึงแม้ว่าคริสตจักรสามัคคีธรรมไม่มีศิษยาภิบาล ในบางช่วงเวลา การนำของคนในชุมชนนั้น คริสตจักรได้ให้ความสำคัญแก่คณะธรรมกิจของคริสตจักรมีบทบาทในการพิจารณาเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งในด้านการบริหารงานคริสตจักร การปกครองสมาชิก คณะธรรมกิจพยายามให้สมาชิกได้มีบทบาทช่วยเหลือซึ่งกันและกันนอกจากนั้นทางคริสตจักรยังดูแลตนเองได้ สามารถรับผิดชอบหมวดที่ตนเองต้องดูแลเอาใจใส่ด้วย คริสตจักรมีกิจกรรมที่มีต่อเนื่องกันมาตลอด ในขณะที่คริสตจักรมีศิษยาภิบาล ภาพรวมที่แสดงให้เห็นได้ชัดคือการบริหารงานในคริสตจักรได้จัดไว้อย่างมีระบบแบบแผน อีกทั้งการประสานงานระหว่างสมาชิกในคริสตจักรและคริสตจักรภาคค่อนข้างสะดวก การดูแลฟูมฟักทางด้านชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณของสมาชิกและการพัฒนาทางด้านวัตถุเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถึงกระนั้นก็ตาม คริสตจักรสามัคคีธรรมยังคงต้องเรียนรู้ตนเองและพัฒนาตนเอง ให้มีความเข้มแข็งและเติบโตมากขึ้น โดยการมองหลังแลหน้าและมีเป้าหมายที่จะนำคริสตจักรไปสู่ความเป็นชุมชน หรือสังคมที่มีสันติสุขต่อไป